

Basada en una història real sobre l'Holocaust

EL SECRET DE LA MARE

fanbooks

J.L. Witterick

J. L. WITTERICK
EL SECRET
DE LA MARE

Traducció de Marc Rubió

Fanbooks

Títol original: *My mother's secret*

© 2013, J. L. Witterick

© de la traducció: 2014, Marc Rubió

© d'aquesta edició: 2014, Grup Editorial 62, s.l.u.,
Fanbooks, Pedro i Pons, 9-11, 08034 Barcelona.

© del disseny i la imatge de coberta: Gretchen Achilles
Adaptació del disseny de la coberta: Pilar Sola

Primera edició: març del 2014

www.fanbooks.cat

Fotocomposició: Ormobook

Impressió: Reinbook

Dipòsit Legal: B. 28429-2013

ISBN: 978-84-15745-53-2

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Capítol 1

DE PETIT, ET PENSES QUE ELS TEUS PARES són iguals que els de tothom i que el que passa a casa teva també passa a casa dels altres. No tens manera de saber que les coses poden ser diferents.

Així doncs, jo em penso que tothom té por del seu pare. Em penso que els homes es casen per tenir algú que els cuini i els faci la neteja. Jo sé que, de fet, hi ha homes que estimen la seva dona i els seus fills.

El meu germà Damian i jo ens criem amb dues persones molt diferents.

El meu pare és meticulós, dur i estricte, mentre que la meva mare és imaginativa, afectuosa i amable.

Tots dos són forts.

El meu pare és ucraïnès i la meva mare és polonesa, però vam marxar a viure a Alemanya, on hi ha més oportunitats que a Polònia.

El meu pare treballa en un taller de màquines i això li va com l'anell al dit perquè requereix precisió i meticulositat, unes habilitats que domina perfectament.

La meva mare treballa de cuinera per a una família alemanya rica i ens encanta que sovint porti les sobres del

menjar a casa. Ens porta menjar que altrament no hauríem tastat mai. No és gaire habitual, però de vegades hi ha petits talls de carn cara com per exemple costelles de porc i, amb sort, peces de fruita i fruita seca, que són un luxe per a la majoria de gent.

Quan hi ha sobres, la meva mare les posa totes en un plat perquè les compartim. Encara que ja ens hàgim menjat el sopar que ens prepara al matí, és un plaer especial que esperem amb candeletes. És típic que el meu pare s'atipi i allargui la mà cap al plat quan encara està mastegant amb la boca mig oberta.

Una vegada que estic a punt d'agafar un tall de poma del plat, el pare em dóna un cop a la mà. Aquell tall el vol per a ell.

La meva mare ho veu i remena el cap. La setmana següent es guarda una poma sencera a la butxaca i només la treu quan el meu pare comença a fer els esbufecs sorollosos que són els seus roncs quan s'adorm.

La mare talla la poma per la meitat i ens la dóna al meu germà i a mi.

No sé per què, però el que passa a continuació ho recordo més bé que la manera com em tracta el pare. Sento les paraules del meu germà com si les acabés de dir:

—Lena —diu, amb el sobrenom que fa servir amb mi—, he menjat tant per sopar que no vull res més, de veritat. Queda't la meva meitat, d'acord?

Faig que no amb el cap.

—Menja-te-la tu, Damian. —Però ell s'hi nega i fa que me la quedi.

Després d'això, la poma encara em sembla més dolça del que ja és.

El meu pare, que fa temps que no veu cap poma, pregunta:

—Com és que ja no portes pomes a casa, Franciszka?

La meva mare arronsa les espatlles i diu:

—En aquella casa hi treballo, no hi faig pas la compra. Només puc portar el que em donen.

El meu germà i jo ens mirem i de seguida abaixem el cap perquè, si no ho haguéssim fet, el pare ens hauria vist somriure.

La convivència entre dues persones fortes no és una cosa fàcil d'entrada, però si es tracta de dues persones fortes amb visions polítiques oposades ja és pràcticament impossible.

El meu pare és simpatitzant dels nazis, i això a la meva mare l'horroritza.

—Hitler és la resposta als problemes dels alemanys —diu el pare.

Fa uns quants anys, ningú havia sentit parlar de Hitler, però ara el seu nom surt fins a la sopa. La seva popularitat puja com l'espuma. La gent és pobra i hi ha molt atur. Hitler promet temps millors. Diu als alemanys que són un poble superior.

—Amb Hitler al capdavant, Alemanya tornarà a ser una gran potència —diu el meu pare. Tots els seus companys del taller de màquines el votaran.

—Si ets alemany i algú et diu que ets un ésser superior, et semblarà molt bé —diu la meva mare—. I encara més si et diuen que els mals temps no són culpa teva sinó que els han causat els jueus. És molt més fàcil que intentar explicar-ho lògicament.

La meva mare no vol jutjar grups de persones. Ella creu en l'individu.

—No tots els alemanys són bons o dolents, i amb els jueus passa el mateix —diu.

La meva mare no té pèls a la llengua i diu el que creu.

Discuteixen a crits sobre això i, tot i que el meu germà i jo no hi diem res, no ens agrada el que promet Hitler. Una vegada el vam sentir parlar i vam veure el poder hipnòtic que tenia sobre la gent.

També exerceix aquest poder sobre el meu pare.

El meu pare no discuteix amb fets. S'expressa a còpia d'atacar l'altra persona.

No juga net.

—I tu què n'has de saber, de política? —diu a la meva mare—. Que potser cuinar et torna intel·ligent?

—No em torna pas cega —diu ella.

Jo penso: «No em casaré mai amb algú com el pare».

Capítol 2

NO SÉ SI LA MEVA MARE ha estimat mai el meu pare.

Potser l'amor no és una cosa que la gent valori quan amb prou feines tens prou per viure.

Constantment, el Damian i jo tenim por que el nostre pare, que s'encén en un tres i no res, pegui a la mare en una de les seves discussions. Com que la mare és menuda i molt més baixeta que ell, podria sortir-ne molt malparada.

Ella no es fa mai enrere quan discuteixen, de manera que els que tenim por som el meu germà i jo.

Ens morim de ganes de ser grans.

Capítol 3

TAL COM PREVEIA EL MEU PARE, Hitler es converteix en canceller el 30 de gener del 1933.

Set mesos després, surt una llei que prohibeix la formació de partits.

Ara ja no hi ha manera d'aturar la màquina nazi.

Capítol 4

POTSER ÉS UNA COSA TAN SUBTIL com la visió d'un pit-roig menut posat a l'ampit de la nostra finestra els primers dies de primavera el que fa que la meva mare pensi: «Un simple ocell com aquest és lliure per volar on vulgui, i nosaltres, en canvi, aquí ens quedem».

O potser és una cosa més pràctica. Marxar quan has estalviat prou diners.

Sigui com sigui, un bon dia la mare diu al pare que ha decidit tornar a Polònia. Això és el mateix que dir-li que el deixa, perquè ell ha dit moltes vegades que no tornaria mai a un país que considera endarrerit comparat amb Alemanya.

En aquest moment, el meu germà té divuit anys i jo sóc dos anys més petita, de manera que podem decidir nosaltres mateixos amb qui viurem.

De fet, no hem de prendre cap decisió.

Respectem que la mare s'atreveixi a deixar plantat el meu pare, que li promet una vida segura a canvi d'obediència.

De vegades em pregunto si és perquè no ens vam sentir mai a prop del nostre pare que vam abraçar els valors

de la nostra mare. És difícil dir com ens convertim en la persona que som. La meva mare creu que depèn del que triem. Ella diu: «Si tries fer el que és correcte, al principi la decisió és conscient. Després les coses surten d'una manera natural. No cal que pensis què és correcte perquè és una cosa que et surt de dins, com un reflex. Amb el temps, les teves accions es converteixen en el teu caràcter».

—Si marxeu, no torneu —són les últimes paraules que ens diu el pare.